

GÖRÜŞLER

VIDEO KULLANIMI VE UYGULAMALARI ÜZERİNE GÖRÜŞLER

Video görsel ve sözel verileri kayıt eden ve aktaran bir araç olduğundan izleyenlere çalışmanın tümünü, sanki o ortamda bulunuyorlarmışçasına izleme olanağı sunar. Bu özelliği eğitim ve araştırmadaki önemini arttırmaktadır.

Bilimsel amaçlı video kayıtlarında, eğer bir bireye yönelik bir kayıt söz konusu ise, çekim öncesi o kişinin izninin alınması dikkat edilmesi gereken en birincil koşuldur.

Önceki yıllarda ve günümüzde yaygın olarak kullanılan ses kayıtlarında, aygıtın seslerin tümüne ulaşabilecek bir konumunun olması ve bu özelliğinin kayıt boyunca korunmuş olması yeterlidir. Tanımlanan özellikler sağlandığında ses kayıt aygıtı hiçbir seçicilik göstermeksizin ortamdaki tüm sesleri alacaktır. Bu kayıt boyunca bazı seslerin kayıt dışı tutulması olanak dışıdır. Böylece yöntemsel olarak nesnellik korunmuş, bilimsel çalışmanın olmazsa olmaz koşuluna uyulmuş olunur.

Görsel verilerin kayıt edilmesi, sözel olanlara göre bazı farklı özellikler taşımak zorundadır. İnsanın görme alanına eş biçimde, görsel kayıt aygıtlarının da tanımlanabilen, belirli görme alanları vardır. Bu özellik ses kayıtları ile görüntü kayıtları arasındaki en önemli farkı oluşturmaktadır.

Görüntü kaydedilirken kabaca iki yöntem kullanılabilir: Alıcının (kameranın) elle (manuel) kullanılması ve alıcının sabit olması. Birinci yöntem olan alıcının elle, bir kişi tarafından kayıtların her aşamasında yönetilmesi sonucu olarak ortaya çıkan kayıtların özelliklerini tanımlamak ve yöntem açısından başlıca şu eleştirileri getirmek olasıdır.

- Alıcı kendi başına çalışmadığı, yönetildiği için, kullanıcının gördüğünü kayıt edecektir.

- Kayıt edilen verilerin tümü kayıt edenin bilinç dışı yapısından etkileneneği için hiçbir zaman nesnel özellik taşımayacaktır.

- Kayıt edilen verilerin tümü nesnel özellik taşımayacağı için aygıtı kullananın sansürünü taşıyacaktır.

- Aygıtı kullanan kişinin kayıt ortamında bulunması nedeniyle, ortamdaki bu kişi kayıt ortamını bozacaktır: Söz konusu kayıta üçüncü kişinin varlığı kayıt edilmek istenen etkileşimi etkileyecektir, görüşmeye katılan kişilerin aygıtı kullanan ile kuracağı ilişki sonucunda ortamda yeni etkileşimler ortaya çıkacaktır ve böylece hedef dışına çıkmış olunacaktır.

- Aygıtı kullanan kişinin varlığından etkilenen görüşmeci ve/ya da hastanın kendiğilinden (spontan) davranmayı bırakması, rol yapmaya kadar gidebilecek tutum değişiklikleri içine girmesine neden olacaktır.

- Abartılı bazı durumlarda söz konusu kayıtların sanatsal kayıtlara varan özellikler içermesi ortaya çıkabilir.

Tanımlanmaya çalışılan özelliklere yenilerini eklemek her zaman söz konusu olabileceğinden önerileri çoğaltmak olasıdır ancak bu yazıda temel bazı noktalar vurgulanmaya çalışılmıştır.

Bu eleştiriler ve eklenebilecek diğerlerinden korunmak için görsel verilerin kayıt edilmesinde alıcının sabit olması gerekir. Çok özel bir durum dışında aygıtın kayıt ortamının tümünü göreceği biçimde ayarlanmış olması uygun olur, böylece kayıt sırasında gerçekleşen her türlü etkileşim izlenecektir. Abartılı bir biçimde söylemek gerekirse alıcının görüş alanı 360° olmalıdır. Böylece kayıt yapılan ortamın tüme yakını izleyenlere aktarılmış olur. Aygıtın varlığı kayıtları yapan kişi(ler) tarafından izlenemeyecek özellikler taşınmalıdır; bunlar çalışma sırasında çıkarılabileceği sesler başta olmak üzere objektifinin boyutlarına kadar tüm fizik özelliklerini kapsamalıdır. Aygıtın çalışması görüşme ortamı dışından yönetilmelidir, böylece kayıt yapanın kayda etkisi en aza indirilmiş olur. Yeniden vurgulanmak gerekirse kaydı yönlendiren bir kişi olmaması gerekir, aygıtın kendisi kayıt yapmalıdır. Böylece bilimsel, nesnellik özelliklerini taşıyan bir kayıt gerçekleştirilebilir.

Uzm. Dr. A. Zafer Atasoy